

Text till ”Lagar, etik & moral”

Följande text är, tillsammans med den information som ges på kursen i Radioteknik, det som krävs för att kunna fullgöra det skriftliga provet om just ”Lagar, etik & moral”.

Sändningar

För att få sända radio måste föreningen ha ett sändningstillstånd. Detta fås efter ansökan hos Radio- och TV-verket.

Därefter måste man ha en sändningstid, dvs. en eller flera tider i veckan när man kan sända sitt program. Tiderna får man av Närradioföreningen, som är ansvarig för fördelningen av sändningstider.

Om en förening sänder på en otillåten tid, dvs. en tid när man inte har tillstånd, kan föreningens ansvarige utgivare straffas. Även den som är tekniker riskerar böter och indraget körkort.

Att sända längre tid än vad man har tillstånd för - även ett par sekunder - räknas som en sändning på otillåten tid och är alltså ett straffbart brott. Man får alltså aldrig sända en enda sekund längre än vad man har tillstånd för.

Sändningen betecknas som avslutad först när ”Sändning av” på programslussen lyser. Med andra ord måste man gå ur sändning inom den ordinarie sändningstiden. Glömmer man gå ur sändning och sedan lämnar studion blir Närradioföreningen tvungna att åtgärda felet. Körkortsteknikern tilldelas då en varning och för betala 500 kronor i uttryknings- och straffavgift. Efter tre varningar dras körkortet in i ett halvår.

OBS! Om ”Sändn annat rum” lyser, kan man lämna kontrollrummet.

Varje sändning som sker måste alltid spelas in. Denna inspelning kallas "referensband" och måste, enligt lag, sparas i sex månader.

Inspelningen kan man bli ombedd att skicka in till Statens Ljud och bildarkiv, som lagrar banden för framtida forskning. Även Justitiekanslern och Granskningsnämnden för Radio- och TV kan begära att få "referensbanden". Den sistnämnda myndigheten har till uppgift att granska program i efterhand för att kontrollera så att programmet lever upp till de bestämmelser som finns.

Någon gång i sin sändning - vid längre sändningar flera gånger - måste man nämna vem som är ansvarig utgivare. Man skall då säga föreningens officiella namn, dvs. det namn under vilket man tillstånd att sända. Om en ställföreträdande utgivare ansvarar för sändningen skall även detta meddelas och vem denna är.

Man skall även minst en gång per timme nämna det programnamn/beteckning som man registrerat hos Radio- och TV-verket. Vid oklarheter om dessa regler kan man kontakta Radio- och TV-verket eller Granskningsnämnden för Radio och TV.

Den ansvarige utgivaren bör nämnas på svenska, helst i början eller slutet på programmet.

Musik

För att få spela *musik* som finns utgiven på CD, grammofonskiva, kassett, MP3, minidisc eller liknande krävs att man har ett avtal med STIM samt IFPI/SAMI. Anledningen är att kompositörer och artister skall få betalt för den musik som spelas. Detta gäller inte bara svensk eller europeisk musik, utan musik från i princip alla världens länder. Även kurdisk och persisk musik omfattas, därför att majoriteten av dessa tonsättare och artister har sina avtal i USA.

Det är strängt förbjudet att sända musik utan att ha ett avtal med STIM samt IFPI/SAMI. Den som gör detta utan avtal riskerar fängelsestraff. Även för användning av litteratur (utdrag ur böcker, tidningar mm) krävs ett avtal med ALIS.

Avtal för både musik och litteratur kan fås genom Närradioföreningen, som då hjälper till och förenklar processen.

Reklam

Reklam är fullt tillåtet att sända, under vissa förutsättningar.

- Reklamen måste avgränsas, så lyssnaren vet att det är reklam som kommer i radion
- Redaktionellt material, dvs. intervjuer, reportage etc får INTE innehålla reklam
- Personer som förekommer i andra inslag, t.ex. nyheter får INTE höras i reklamen
- Max 12 minuter per klocktimme eller 15% av sändningstiden får vara reklam

Sponsring

Sponsring innebär att man t.ex. enbart i början och slutet av en sändning nämner vem som bidragit till sändningen. Det kan t.ex. låta så här: "*Radio Kultur sponsras av Köttmästaren*".

Adress eller ort till sponsorn får inte läsas upp, men undantag kan ges om det förekommer flera företag med samma namn, och man då måste kunna skilja på dem. Vid oklarhet tillfråga Granskningsnämnden för Radio och TV.

Man får inte heller lägga in någon slogan, och absolut inget budskap. Ett sponsringsmeddelande som så här är alltså olagligt: "*Radio Kultur sponsras av Köttmästaren - bäst och finast kött i hela landet*".

Det spelar ingen roll vilken person som läser upp sponsringsmeddelandet, och intäkterna är inte beskattningsbara så länge de inte överstiger kostnaderna för sändningen.

Pressetik

Om man tagit en nyhet från ett annat media, t.ex. en artikel från en tidning, skall man ge ett s.k. "erkännande", d.v.s. berätta för lyssnaren varifrån man fått nyheten.

Det kan t.ex. låta så här:

".....*artikeln är hämtad ur Dagens Nyheter i måndags.....*" eller
".....*uppges Nyheterna i TV 4....*"

Intervjuar man någon som angriper en annan person eller dess åsikter är det lämpligt att man ger denna en chans till "bemötande", dvs. att denna får säga sin syn på saken. Detta tillhör god sed och förekommer alltid i de stora medierna.

Propagandaspridning

Närradio är den "fria" radion, och man får framföra sin åsikt hur mycket som helst utan att behöva berätta om t.ex. andra ideologier.

Man får också prata ofördelaktiga saker om andra synsätt, men det är väldigt lätt att snubbla in på olagliga begrepp;

Hets mot folkgrupp är det när man framhäver en viss folkgrupp negativt. Det kan t.ex. vara en stor folkgrupp som "*.....kvinnor har inga rättigheter utan bara skyldigheter att göra som männen säger, och gör de inte det skall de inte längre leva.....*", eller kanske "*.....alla som tror på Kalle Anka är inkompetenta utomjordingar vars levnadsvillkor bör försämrars....*"

Det finns många exempel på hets mot folkgrupp och det vanligaste är självklart inte Kalle Anka, utan andra religioner, andra typer av människor, andra politiska åsikter etc. Hets mot folkgrupp är ett allvarligt brott och kan ge fängelsestraff.

Förtal kan det kallas om man "hänger ut" en särskild person. Exempel på detta kan vara "*Sven Svensson är en knäpp människa som äter råttgift för att vara glad*". Detta är INTE tillåtet att säga.

Däremot får man säga sin åsikt om offentliga personer, i egenskap av offentliga personer. Kända politiker, företagsledare, och artister är exempel på offentliga personer. Det är mycket viktigt att vara försiktig. Man kan lätt göra sig skyldig till "olaga hot" eller "Hets mot folkgrupp" om man går för långt i sina åsikter.

Ansvarsbördan

Det är föreningens ansvarige utgivare som är ytterst ansvarig för vad som sägs i radion. Denna kan därför straffas om lagbrott sker. Den ansvarige utgivaren är ansvarig för allt som sägs och görs i programmet, även det som gäster och lyssnare säger. Skulle en gäst eller en lyssnare säga något som är olagligt bör man genast tysta denna, samt noggrant meddela att man tar avstånd från det som sagts.

Svordomar, historier, skämt

Det är inte olagligt att svära i radion, men mycket fult och tråkigt för lyssnarna att höra. Svordomar är alltså tillåtna, men mycket olämpliga.

Naturligtvis får man läsa historier eller skämt i radion, men det är viktigt att inte begå etiska fel. Att t.ex. berätta historier som innehåller könsord eller liknande är mycket oetiskt, och erfarenheten visar att man faktiskt kan få en anmärkning p.g.a. detta. Likaså är det mycket oetiskt att berätta skämt om en stor olycka, tragedi, handikapp, svältande människor eller liknande.

Ordningsregler i studiolokalen

- I studiolokalerna får endast de som medverkar till er närradiosändning närvara. Det är alltid den som är körkortstekniker som har det yttersta ansvaret för alla som vistas i studiolokalerna. Besök utanför sändningstiden är endast tillåtet för redigering eller liknande. Mötesverksamhet eller datorutnyttjande är inte tillåtet.
- Den körkortsinnehavare som har gått in i studiolokalen är ensam ansvarig för alla de gäster han, och som gästerna i sin tur, släpper in.
- Endast den som personligen har erhållit ett körkort och fått ett passerkort till vår studio får utnyttja tekniken. Passerkortet får aldrig lånas ut utan är personligt.
- Mat och dryck får endast **förtäras vid diskbänken eller vid bordet i foajén! Aldrig i kontrollrummen eller i studiorummet!** Sker detta ändå riskerar den ansvarige körkortsinnehavaren att få sitt körkort indraget med omedelbar verkan.
- Det är alltid den som är ansvarig körkortstekniker som är skyldig att denna och alla dess gäster hanterar larmsystemet på rätt sätt. Skulle larmet utlösas måste givna instruktioner följas omedelbart. I annat fall blir körkortsinnehavaren ersättningsskyldig för eventuella larmutryckningar. Överfallslarmet får endast användas vid absoluta nödfall. **ENDAST** vid direkt fara inne i studiolokalerna.
- Matrester, kaffesump, tepåsar mm måste tagas med från studiolokalerna och får **INTE** kastas i våra egna papperskorgar.
- När studiolokalerna lämnas skall den ansvarige körkortsinnehavaren se till att lokalerna är städade, att stolar och bord står på sin plats, och att ingen obehörig befinner sig inne i lokalerna.
- Telefonnummer till vår interna "Hot Line" får **INTE** lämnas ut i radio. Varje körkortsinnehavare är skyldig att svara i denna om den ringer.
- I alla studios telefoner är det obligatoriskt att alltid svara "Radio Sydväst" före det att man säger sitt eget programnamn.
- Timersystemet får endast användas av de som har fått tillstånd av Närradioföreningen.
- Uppkomna skador eller andra incidenter skall alltid anmälas så snart som möjligt till Närradioföreningen, via fax 08 - 180 180 eller e-post: info@radiosydvast.se
- Det råder **totalt rökförbud** i hela studiolokalerna och utrymmen i direkt anslutning till dessa. Askkopp finns utomhus ovanför trappen.
- Trasig utrustning (CD-spelare etc.) skall felanmälas skriftligen till Närradioföreningen.

Förening som innehar sändningstid har alltid företräde till studio och kontrollrum. Då någon önskar redigeringstid får detta ske då inga sändningar sker.

Sammanhållning på Radio Sydväst 88,9 MHz

För att skapa en sammanhållning på stationen ser Närradioföreningen Stockholm-Sydväst det som mycket olämpligt att tala illa om andra föreningar.

Man skall därför aldrig be folk sluta lyssna, eller sända ut störningsljud innan en annan förenings sändning.

Naturligtvis är det otillåtet att materiellt förstöra för en annan förening, t.ex. genom att med avsikt sabotera sändningen. Detta leder direkt till indraget körkort och polisanmälan.

Eftersom vi arbetar tillsammans med vår station Radio Sydväst är det trevligt om så många som möjligt nämner att stationen heter "Radio Sydväst".

För den som vill veta mer om vår station kan man också tala om att vi har en hemsida på adressen www.radiosydvast.se.

*Med önskan om lycka & framgång i era
närradiosändningar!*

JN970509 / 000122 /
011230 / 030406